

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. III. De Visibilitate Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

idque in locis praesertim Anti-Christo-
julque affectis vicinioribus. Quod solum
vult Augustinus Epist. 80. Alioquin sane (ut
loquitur Chrysostomus Hom. 4. in Iasiam)
facilius est extinguere solem, quam Ecclesiam
obscurare; sic scilicet ut non retineat clari-
tatem, sicut in professione sincera fidei,
servandisque Christi Sacramentis & insti-
tutis, etiam non obstante acerbissima per-
secutione, quae utique locum non habet,
ret, si vel non restarent persequendi, vel
nullatenus apparent.

33. Quaedam loca scripturae expli-
cantur.
Ad verba Luca 18. dico ijs solum signifi-
cari, quod abundante tunc iniquitate, sed
des, praesertim emmens, erit non ita mul-
torum. In Epist. ad Thessal. intelligitur, sive
discessio à Romano imperio, sive disces-
sio à fide & obedientia Romanæ Ecclesiae,
valde quidem generalis, non tamen omni-
no universalis, neque omnium & singu-
lorum, quin scilicet multis locis & regio-
nibus adhuc invenientur, qui in fide per-
severent. In Daniele c. 12. dicitur auferen-
dum, quantum scilicet est ex parte Anti-
Christi, adeoque omnino interdicendum
usum Sacrificii Eucharistici; quod tamen non
habebit ubique effectum, quin plerisque
in locis adhuc jugiter offerretur, sive pub-
licè, sive saltem occultè, uti tempore
gentilitatis, & hodie in locis Belgii, in
quibus nostri Novatores rerum potiuntur.
Nam hujus Sacrificii oblatione dixit Apo-
stolus I. ad Cor. II. mortem Domini an-
nuntiandam, donec veniat ad iudicium.

QUESTIO III.

De Visibilitate Ecclesiae.

34. Vera Eccle-
sia est vi-
sibilis, &
qua ratio-
ne.
Dico: Vera Christi Ecclesia est ita
visibilis, ut à prudenti rerum aesti-
matore ex signis indubitatis, dignosci queat
omni tempore, quoniam visibilis coetus sit
vera Ecclesia. Nimirum quia etsi interior
Ecclesiae forma per se non cadat sub sen-
sum, ipsa tamen se prodit secundum faciem
velut exterioris & quaedam lineamenta,
ex quibus intellectus merito iudicat in tali
materiali coetu hominum reperiri Ecclesiam
Christi. Sicut homines & bestiae dicuntur
visibiles, etsi interior forma oculis non
conspiciatur. Unde Ecclesia ipsa ideo visibi-
lis dicitur, quia oculis notari potest illa ho-
minum societas, de qua propter singulares
ejus & perspicuas notas credere merito &
infallibiliter debemus, quod sit Ecclesia
Christi. Ut proinde aliud per se videamus,
scilicet materialem hominum coetum, & si-
gna quaedam illius, aliud credamus, scilicet
ipsum esse Ecclesiam & sponsam Christi.
Conclusio est de fide contra nostros Nova-
tores, qui veram Christi Ecclesiam fingunt
invisibilem, ne si externa & visibilem eam-
que indefectibilem admittant, consequen-
ter cogantur ostendere proximos suos an-
Herinc Sum. Theol. Pars III.

tecessores, quo nunc rediculè planè se ex-
culari nituntur, dicentes, semper quidem
aliquos veros Evangelicos suae, sed & suis
se, sed occultos latere, soli Deo cognitos.

Est autem Conclusio manifesta ex Scri-
pturis, quae dum agunt de vera Christi Ec-
clesia, jugiter inculcant eam esse manife-
stam & visibilem. Matth. 5. Non potest ci-
vitas abscondi supra montem posita. Ad quem
locum Augustinus l. 2. contra Crescon. c. 36.
Extat (inquit) Ecclesia cunctis clara atque
conspicua: quippe civitas, quae abscondi non
potest, super montem constituta. Et l. 13.
contra Faustum. c. 13. quaerit: quem montem,
nisi eum qui secundum prophetiam Danielis
ex parvo lapide crevit, & factus est mons
magnus, ita ut impleret universam terram?
Et Tract. 2. in Epist. I. Joan. Quid amplius
dicturus sum, quam cecus, qui tam magnum
montem non videt, qui contra lucernam in
candelabro positam oculos claudunt? Iasa 2.
Erit in novissima diebus preparatus mons do-
mus Domini in vertice montium, & elevabi-
tur super colles, & fluent ad eum omnes gen-
tes. Cap. 33. Respice Sion civitatem solenni-
tatis nostra, oculi tui videbunt Jerusalem,
habitationem opulentam, tabernaculum quod
nequaquam transferri potest. Iasa 60. & 61.
quo postremo loco (quem allegavimus n.
27.) etiam fatetur Calvinus praedici Eccle-
siam fore conspicuam cunctis Gentibus.
Ezech. 37. Michae 4.

36. Item ex
Novo Te-
stamento.
De Ecclesia quoque visibili agunt Scri-
pturae novi Testamenti & parabolae allega-
tae n. 29. quae pariter ejus usque finem sae-
culi durationem stabiliunt. Soli etiam invi-
sibili Ecclesiae convenire possunt, quae ha-
bentur Matth. 18. de Ecclesia. Et: si Eccle-
siam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus &
Publicanus. Et Act. 20: Attendite vobis &
universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus po-
suit Episcopos, regere Ecclesiam Dei. Et I. Cor.
15. ubi dicit Paulus de se ipso: Persecutus
sum Ecclesiam Dei. Et I. Cor. 1. & 2. Cor. 1.
scribit Ecclesia Dei, quae est Corinthi. Et I.
Petri 5: Salutate vos Ecclesia, quae est in Ba-
bylone, id est, Romae coelestis. Et apertissi-
mè, I. ad Timoth. 3. post varias, de ordina-
tionibus praesertim Episcoporum & alio-
rum visibilibus ministrorum Ecclesiae, in-
structiones, subdit: Hac tibi scribo. . . .
ut scias quomodo oporteat te in domo Dei con-
versari, quae est Ecclesia Dei vivi, columna
& firmamentum veritatis. Unde manifestè
patet Ecclesiam Dei vivi esse visibilem, in
qua (ut ex praecedentibus liquet) sunt E-
piscopi, Praesbyteri, Diaconi, per Timo-
theum aliosque Apostolorum successores
visibiliter ordinati: & in qua qualiter con-
versandum sit, docebatur Timotheus; qui
utique non instruebatur, quomodo conver-
saretur in Ecclesia quam non videbat. Per-
inde ac visibilis est monstrari potest do-
mus aut familia principis alicujus, ad quam
ministri certis officijs praeficiuntur vocantur.

Ut merito dixerit *Augustinus* *Tract. 1. in Epist. 1. Joan. Numquid digito ostendimus Ecclesiam fratres mei? nonne aperta est? nonne manifesta? nonne obtinuit omnes gentes? &c.* Alibi quoque frequenter idem inculcat. Quod & faciunt alii Patres.

37.
Assignatur
ratio Theo-
logica.

Ratio desumitur ex ipsa velut natura Ecclesiae, quae nimirum est societas hominum, munijeda utique externis & sensibilibus signis: non enim est societas, si socii invicem non sint conjuncti, & se invicem quae tales noscere nequeant, prout id nequeunt homines, nisi sint externa societatis symbola & vincula, dicente *Augustino* *l. 19. contra Faustum c. 11. In nullum nomen religionis, sive verum, sive falsum, coagulari homines possunt, nisi aliquo signaculorum vel Sacramentorum visibilibus consortio colligantur.* Accedit, quod nunquam defuerint, nec etiamnum desint exteriore, caequae infallibiles vestae Ecclesiae notae, quae seg. allegandae, ex quibus ipsa fiat visibilis. Confirmatur: quia omnes tenentur sub aeterna maledictione se adungere verae Dei Ecclesiae; debet igitur ipsa posse adiri, reperiri, cerni &c. Deinde potestas clavium, interpretatio Scripturae seu dubiorum, aliaeq; praerogativae datae sunt a Christo verae Ecclesiae eiusque ministris; omnis autem earum usus seu utilitas tollitur, si nec Ecclesia, nec ejus ministri sint visibiles.

38.
Arguitur
diversimodè
ad hominem
contra Nova-
tores.

Specialiter vero ad hominem contra nostros Novatores sic argumentari licet. Si Ecclesia tot saeculis fuerit occulta & invisibilis; ergo vera Christi Ecclesia defecit; cum haec non occultata, sed necessario visibilis sit, & manifesta juxta Scripturas, Patres, rationem. Deinde, quo teste Novatores asserunt tot saeculis latuisse veram Ecclesiam veraeque fidei cultores, donec novi Pseudo-Apostoli nuper mundo apparuerunt? Cur ijs apparentibus, ne unus quidem narratur prodijisse, qui corpus istud novellae doctrinae antecederet tenuerat, sed è contra quotquot se illis adjunxerunt, aliam prius fidem tenuerunt, uti & ipsi Pseudo-Apostoli tenuerant? Ut proinde ne occultus aliquis coetus antea fuerit, qui novellam istam doctrinam profitebatur. Perierat ergo etiam occulta illa, atque adeo omnis Ecclesia Christi. Uterius si tot saeculis latuit, indigna prorsus fuit nomine verae Christi Ecclesiae; quae nimirum tot saeculis synceram Christi doctrinam non fuisset aula profiteri, aut in lucem prodire; quin potius falsam, adversariorum judicio, id est, Papiaticam doctrinam fuisset in cultu sanctarum imaginum, Eucharistiae &c. professam, dum interim tota terra post bestiam abiit, ut *Lutherus* loquitur, hoc est, post Romanum Pontificem. Unde etiam ipsa invisibilis Ecclesia defecisset professione falsae religionis.

Insuper vera Christi Ecclesia tot promissis praefulgens, per tot annorum centurias miserabilior fuisset ipsis Judaicae sectae ruinis, quae semper quibusdam in locis suas

synagogas atque exercitium suae sectae habuisse atque habere satis dignoscitur; omnibus item Haereticorum sectis, quarum nulla fuit alicujus nominis, quae non conventus suos, praefectos, professionem & exercitia habuerit, ut etiam passim id cognosci posset. Et credibile erit, Ecclesiam Dei tot saeculis ita latuisse, ut nullum in orbe sacellum quidem seu domum suae congregationis habuerit, nullam humanam industriam ab ullo Episcopo, Pastore, Inquisitore, aliove homine tam immenso tempore deprehendi ipsa potuerit? praesertim cum singulari novellae sectae, quae sibi cum aliarum exclusione vendicant veram Ecclesiam, & crepant purum verbum Dei, mox fuerint tamquam satis visibiles deprehensae, examinatae, damnatae; denique cum ante Novatorum tempora nullus proferri posset, qui modum verae justificationis (quae per solam fidem specialem juxta ipsos fieri potest) agnovisset, & circa quam tota erravit ipsis fatentibus antiquitas, per consequens nullus verè fidelis aut justus, atque adeo neque Ecclesia in mundo extitit, ante nuntiatum hoc novum Evangelium.

Contra visibilitatem verae Ecclesiae Haeretici objiciunt I. illud *1. Petri*. *Tamquam lapides vivi super aedificamini, domus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias.* Resp. Ecclesiam esse domum spirituales, non secundum substantiam & physicè, uti Deus vel Angelus; sed accidentaliter seu moraliter ob habitudinem quamdam ad spiritum, quia videlicet a Spiritu sancto est, in Deum ac salutem spirituales tendit, in eaque Spiritus sanctus dominatur, interiorque junctura Ecclesiae in fide & charitate spirituali consistit. Sicut ibidem opera virtutum per quamdam analogiam dicuntur *spirituales hostia.* Et *1. ad Cor.* *1. homo spiritualis dicitur, & contra animale distinguitur.* Et *ad Gal. 6.* dicitur: *Vos qui spirituales estis.* Deinde Ecclesia dicitur domus spiritualis, tum ad distinctionem domus materialis, quae lapidibus mortuis constat: tum quia mysticè significatur per domum magisalem, qualis erat tabernaculum Moyse & templum Salomonis. Prout spirituale vocatur, tam id quod mysticè seu allegoricè aliquid significat, ut manna, aqua de petra fluens, ipsaque petra *1. Corinth.* *10.* quam id quod mysticè significatur, prout Civitas magna Christi & Martyrum ejus interfectrix, dicitur spiritualiter Sodoma *Apoc.* *11.* Inde autem nihil sequitur contra Ecclesiae visibilitatem.

Objiciunt II. illud *Luca 17.* *Regnum Dei non venit cum observatione, neque dicitur. Ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnum*

Dei intra vos est. Resp. regnum praesens Christi non venit cum observatione, qualem Pharizaei (quibus Christus loquitur) intelligebant, qui nempe expectabant Messiam potentè & pariter splendorum ac temporale servitorem.

39.

Ecclesia
quo sensu
appellatur
domus spi-
ritualis.

40.

Regnum
Dei quo
sensu non
veniat jux-
ta scriptu-
ram cum ob-
porale servitorem.

porale illius regnum; cum hac enim observatione non venit Christus, cuius regnum non erat de hoc mundo. Non etiam venit cum observatione, quasi ad ipsum dignoscendum accurata & attenta observatio fuerit necessaria (prout ea requiritur, ut res obscuriores, cum venerint, videatur) vel quasi hic vel illic in angulo aliquo latens regnum sit quaerendum. Venit nihilominus cum observatione hoc sensu, quod non desyerint signa eaque manifestissima, quibus patenter annuntiabatur Christus ejusque regnum, tum per ipsum Christum, tum per Joannem digito demonstrantem Agnum Dei, tum per Apostolos & Apostolicos viros, ut ex Evangelio, ejusque promulgatione & propagatione nimis manifestum est: ut proinde caecitas Phariseorum tacite arguatur, quod non agnoscerent seu crederent Regnum Dei, quod intra ipsos seu in medio ipsorum erat, & annuntiabatur. Immo nec ipsum diabolicum Novatorum regnum (quod ipsi esse Christi putant) sensibili observatione caruit aut etiamnum caret. Sunt autem varii Expositores, qui priora verba non infundate referunt ad secundum adventum Christi, quod non veniet cum observatione, hoc sensu, ut antequam veniat, observandis signis tempus illius praenosci possit, quia ex improvise cuique manifestissime aderit, ut non sit hic vel illic quaerendum. Posteriora autem verba nonnulli intelligunt, non de Ecclesia, sed privato & spiritali regno Dei in qua libet anima sancta, in qua est regnum Dei, seu in qua Deus regnat per fidem & amorem, rerumque inferiorum contemptum. Et sic locus iste est impertinens.

41. Obijciunt III. Illud Hilary l. contra Auxentium circa finem. Male vos parietum amoris, male Ecclesiam Dei in rebus, Edificisque veneramini, male sub his latebris pacis nomen ingeritis: Montes mihi, & sylva, & lacus, & carceres, & voragines sunt latroes. Hic iuxta Hilarium tunc Ecclesia latebat occulta. Resp. Neg. Conf. Agit enim tantum de districtu Mediolanensi in quo Auxentius Episcopus Arianus Sacerdotes Catholicos suppressens, & qui a suis agnitus Arianus, atque ob dolosum agendi modum simplicioribus tamquam Catholicus habitus, templa occupabat. Quamvis nec ibi (quod tamen parum referret) dicat penitus latuisse Ecclesiam Catholicam, Sacerdotibus Catholicis occultius ob persecutionem exercitia fidei Catholicae peragentibus; prout modo fit in Hollandia, Anglia, & praesertim in Hibernia, quamvis ne quidem ibi Ecclesia Catholica sit invisibilis, Haereticis antiqua templa & cathedras, destructis sacris altaribus, per meram violentiam occupantibus; quos aequae ac Auxentium tangit exprobratio Hilarii. Quae de cetero contra visibilitatem Ecclesiae objici solent, jam praecoccupata & soluta sunt.

Hericx Sum. Theol. Pars III.

Pro fine nota visibilitatem Ecclesiae, etsi sit verae Ecclesiae proprietates, non tamen sic ei propriam, ut sit nota illius a Sectis Haereticorum distincta; cum & his commune sit, quod sint visibiles. Quamvis verae Ecclesiae competat specialis quaedam, atque ceteris longe supereminens visibilitas, quatenus ipsa sua amplitudine ac, per orbem universum diffusionem, alisque praerogativis quaest. seq. allegandis, sit Sectis Haereticorum longe illustrior ac visibilior, sic ut omnibus emineat, quemadmodum mons magnus exiguis collibus, uti indicat Augustinus l. 13. contra Faustum c. 13.

42. Visibilitas an seu quo sensu sit nota Ecclesiae.

QUAESTIO IV.

De Notis Verae Ecclesiae.

S. I.

Quantum sit pondus quaestiois.

Negotium verae Ecclesiae atque adeo Religionis & fidei summam discussionem dignissimum, utpote ex quo pender aeternitas. Non enim nisi in vera Ecclesia & per veram fidem quae Deo placere potest: quantumvis aliunde bonis operibus abundare videatur. Una porro Ecclesia, una fides, uti unica veritas. Statum autem est credere quemlibet in sua fide posse salvari, si credat in Christum, & passam ab eo pro peccatis nostris mortem. Sic enim omnibus ferè falsis Sectis, olim & nunc per diabolum excitatis, atque ab Ecclesia damnatis & abiectis, v.g. Pelagianis, Donatistis, Nestorianis, Eurychanis &c. pateret salus; quae tamen extra veram fidem, extra Arcam Noë seu Ecclesiam non est, uti tota antiquitas incunctanter profitetur. Nam si statuamus aliquem eitate, aliisque virtutibus praeditum, sed Haereticum, nulli utique dubium est propter hoc solum quod Haereticus est, regnum Dei non possessurum, inquit Augustinus l. 4. contra Donatist. c. 18. Idem Episc. 152. Si quis (inquit) ab hac Catholica Ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum. Alioquin sane cur Apostolus ad Timotheum 3. tam sollicitè jubet haereticum hominem vitari, tamquam subversum & condemnatum? Cur tot Concilia omni aetate contra succrescentes haereses, Novatorumque Sectas convocata, ipsaque toties anathemate damnatae? Cur tot martyrium potius, quam haeresi vel unicae subscribere maluerunt? Cur tanta inter Religiones & Haereticorum Sectas dissensio, ut etiam Lutherani Calvinistas impietatis & blasphemiae acculent, eosque pro fratribus habere detrectent, similiter & Calvinistae Lutheranos.

43. Quamvis ponderu sit hac quaestio.

Nequit quilibet in sua fide salvari.